

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา เพราะทั้งร่างกาย จิตใจ สมอง และอุปนิสัยของบุคคลจะสร้างและหล่อหลอมได้ดีในเด็กวัยนี้ เด็กปฐมวัยจะมีธรรมชาติและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากวัยอื่น ๆ ซึ่งหากผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างแบบแผนทางพฤติกรรม และเจตคติที่ดีให้แก่เด็กปฐมวัยได้แล้ว เด็กปฐมวัยจะสามารถเติบโต และมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ และลักษณะของเด็กปฐมวัย เพื่อที่จะได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ถูกต้องอันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็กเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป (พัชรีย์ สวนแก้ว, 2536, หน้า 3) ดังพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ความว่า “การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความสำคัญมาก เนื่องจากพัฒนาการทุกด้านที่เจริญเติบโตสมวัยจะเป็นพื้นฐานที่ดีของบุคคล ครอบครัวยุค และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538, หน้า 7)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้มุ่งเน้นในการพัฒนาคน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของทุกคน ทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญาให้มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคมและ

การปกครอง จึงได้กำหนดเป้าหมาย ที่เป็นเครื่องชี้วัดผลการพัฒนา โดยการเพิ่มปริมาณการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย (0 - 5 ปี) อย่างมีคุณภาพ เพื่อเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540, หน้า 12 - 13) โดยรัฐมีหลักความเชื่อมั่นพื้นฐานว่าการศึกษาคือกระบวนการที่สำคัญยิ่ง ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2534) รัฐจึงได้ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในปัจจุบัน เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้านโดยให้ครอบคลุม เด็กทุกประเภท และส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับนี้ (กรมวิชาการ, 2540, หน้า 31)

ดังเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตราที่ 7 ข้อ 6 มาตราที่ 18 และ มาตราที่ 41 ที่ระบุให้ครอบครัว ชุมชน องค์การชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น (กรมวิชาการ, 2542 ข, หน้า 8, 15, 32)

สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน และสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ของเด็กต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เด็กขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดี รัฐบาลตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง จึงได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มีการจัดการศึกษาในระดับนี้ไว้ในหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาและอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย จะมีรูปแบบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กที่แตกต่างกันไปทำให้มีปัญหาในเรื่องการให้บริการวิชาการ โดยเฉพาะหลักสูตรที่ใช้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ การเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ของเด็กโดยตรง ดังที่ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 ได้เสนอสภาพ และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยว่าเด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามเกณฑ์สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาพัฒนาการเพียงร้อยละ 60 ร้อยละ 93.2 ผ่านเกณฑ์พัฒนาการทางด้านร่างกาย ร้อยละ 55.7 ผ่านเกณฑ์พัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และร้อยละ 30.1 ผ่านเกณฑ์ทางด้านสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538, หน้า 38) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กได้รับการพัฒนาการเตรียมความพร้อมด้านสติปัญญาน้อยกว่าด้านอื่น ๆ และรองลงมา คือ ด้านอารมณ์ จิตใจ และร่างกาย จากปัญหาดังที่กล่าวมาแล้ว รัฐบาลจึงได้มีนโยบายเร่งรัดและสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) โดยเร่งส่งเสริมการเตรียมความพร้อมทุกด้านของเด็กปฐมวัย (0 - 5 ปี) โดยโรงเรียนอนุบาลตามความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาขั้นอนุบาลศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ คือ สถาบันการศึกษาแรกของชีวิต เป็นสถานที่ที่มีผู้ชำนาญในการเลี้ยงดูเด็ก เป็นแหล่งให้ความรู้ขั้น พื้นฐานแก่เด็กในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม เพราะเซลล์สมองของเด็กประมาณ 70 - 80 เปอร์เซ็นต์ จะพัฒนาอย่างเต็มที่ในช่วงอายุ 3 ปีแรกของชีวิต และการศึกษาระดับอนุบาลยังเป็นจุดต่อเนื่องระหว่างบ้านกับสถาบันการศึกษา เพราะเป็นภาวะที่เด็กต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจากบ้าน จากพ่อแม่หรือคนที่คุ้นเคยไปสู่สถานที่แปลกใหม่ ผู้คนแปลกหน้า รวมทั้งกิจวัตรประจำวันที่ไม่เหมือนเดิม ในสังคมปัจจุบันเด็กเกือบทุกคน โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดใหญ่ๆ หรือ อำเภอเมืองของทุกจังหวัด เด็กต้องเข้า

โรงเรียนอนุบาลตั้งแต่เล็ก ๆ โดยเฉลี่ยแล้วตั้งแต่อายุ 3 ปี เป็นต้น ไปจนถึง 6 ปี ผู้ปกครองจึงควรมี การเตรียมการหลายด้านเพื่อให้การไปโรงเรียนของเด็ก ๆ ราบรื่นและได้ผลตามที่ผู้ปกครอง คาดหวัง

โรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลแต่ละโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งน่าจะเป็นเพราะผู้ปกครองต่างมีเจตคติที่แตกต่างกันในการพิจารณาข้อปัจจัยด้านต่าง ๆ เพื่อ ตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้บุตรหลาน ซึ่งได้แก่ ปัจจัยส่วนตัวของผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านรายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา ด้านค่านิยมของผู้ปกครองที่เห็นผู้อื่นส่งบุตรหลานไปโรงเรียน ก็ส่งตามด้านความต้องการให้บุตรหลานได้เรียนหนังสือตั้งแต่เล็ก ๆ และด้านเหตุผลที่บ้านไม่มี ผู้ดูแล เป็นต้น และปัจจัยของแต่ละโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น โรงเรียนที่เปิดสอนสูงกว่าระดับ อนุบาล โรงเรียนนั้น ๆ บุตรหลานสามารถจะสอบเข้าชั้นประถมปีที่ 1 ของโรงเรียนที่มีชื่อเสียง โรงเรียนที่มีการเรียนการสอน เน้นการอ่านเขียนได้ การคิดคำนวณ หรือเน้นด้านอื่น ๆ ด้านคุณภาพ บุคลากร ด้านที่ตั้งและอาคารสถานที่ ด้านบุคลากรและด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง เป็นต้น

การจัดการศึกษาและการบริหารงานโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการศึกษา และบริหารงานของโรงเรียนเท่าที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่มีตัวบ่งชี้ว่าการเข้ามาแสดงความคิดเห็น ของผู้ปกครองนั้นสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้ปกครองหรือไม่ รวมถึงการขาดระบบ การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนที่ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะผู้บริหารมีภาระงาน มาก จึงขาดความคล่องตัวในการบริหารงานของโรงเรียน โรงเรียนจึงไม่มีโอกาสขยายตัวไปสู่ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สมบูรณ์ได้ ต่อการจัดบริการการศึกษาของโรงเรียน ผลจากการศึกษา สภาพปัญหาดังกล่าวโรงเรียนจึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของโรงเรียนและชุมชนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาและสร้างความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ดังนั้นโรงเรียนควรที่จะได้มีการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองในการเข้าร่วม แสดงความคิดเห็นในเรื่องใดมากน้อยเพียงใด ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นนี้

ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาและยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้มีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเพื่อเป็นที่ไว้วางใจของ ผู้ปกครอง ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าความต้องการและแนวทางการมีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล: กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี ในเรื่องการบริหารของโรงเรียน 5 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านบุคลากรของโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านกิจการนักเรียน ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารโรงเรียน เพื่อนำมาซึ่งคุณภาพของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนอนุบาล ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ผลงานวิจัยอาจจะนำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิต

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ปกครองที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีแตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีแตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีแตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีแตกต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัด

จันทบุรี

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ ภูมิหลังของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ระดับรายได้
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

อนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านงานวิชาการ
- 2.2 ด้านบุคลากรของโรงเรียน
- 2.3 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- 2.5 ด้านกิจการนักเรียน

ขอบเขตด้านพื้นที่: การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ปกครองนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 210 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา: โดยศึกษาจากกรอบนโยบายการจัดบริการการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสาธิต และกำหนดแผนทิศทางการพัฒนาโรงเรียนในปีการศึกษา พ.ศ. 2553 - 2555 ของโครงการจัดทำหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อศักยภาพและการพัฒนาผู้เรียน ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2555 รวม 4 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง หมายถึง ความปรารถนาของผู้ปกครองที่จะให้โรงเรียนอนุบาลจัดหรือดำเนินการ ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารโรงเรียน หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการ การจัดงบประมาณ การเตรียมการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน การจัดระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาโรงเรียน กำหนดความต้องการที่แท้จริง นำเสนอข้อมูลมาใช้ในการวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์ ลงมือปฏิบัติโดยเน้นผลที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียน มีการติดตามผลประเมินผล และรายงานผลเพื่อเผยแพร่ ข่าวสารให้เกิดความภาคภูมิใจ รวมถึงการจัดซื้ออุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

2. ด้านบุคลากรของโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรสนับสนุน หรือ ผู้ปฏิบัติงานหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรม เหมาะสมกับอาชีพครูระดับมืออาชีพ

3. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตกแต่ง และจัดบริเวณการใช้ประโยชน์และบำรุงอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างกลุ่มบุคลากรภายในโรงเรียน กับผู้ปกครอง และเพื่อชุมชนภายนอกให้มีความเข้าใจที่ดี เพื่อ พัฒนาเด็กไปในแนวที่ถูกต้อง และร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน

5. ด้านกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียนโดยเฉพาะนอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน ที่จัดขึ้นในสถานศึกษา

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดู อุปการะ และอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิดที่บ้านซึ่งผู้ปกครองอาจจะเป็นบิดา มารดา หรือผู้ที่บิดามารดาไว้วางใจจนฝากบุตร - ธิดามาอยู่ด้วย และมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กในการเลือกให้เรียน กำหนดให้นักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

โรงเรียนอนุบาล หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งรวมถึง โรงเรียนที่อาจเปิดสอนในระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาควบคู่ไปด้วย

โรงเรียนอนุบาล หมายถึง สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นโดยบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี และอยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลของการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี ให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ปกครองและชุมชน

2. ผลของการวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษา ในการกำหนดนโยบาย หลักสูตร รูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมต่อไป